

נזיר נט

עניין: יעל לא הרגתו לסיסרא בכלי זין

המפרש

לא יהא תיקון זיין דגבר: תלמוד לומר לא יהיה בלי גבר על אשה. וזה שמנינו זיעל אשת חבר הקיני שלא הרגתו לסיסרא בכלי זיין אלא כמו שנאמר ידה ליתד תשלחנה

תרגום יונתן שופטים ה, כו

לְקַדְמוֹהִי שִׁמֹן דְּגוּבְנִין: כּוּ טַבְתָּא יַעַל אֶתְתּ חֶבֶר שְׁלִמָא דְקִימַת מַה דְכָתִיב בְּסִפְר אֹרִייתָ דְמִשֶּׁה לָא יְהוּי תְקוּן זִין דְגָבֵר עַל אֶתְתָּא וְלָא יִתְקֵן גָּבֵר בְּתִקְוֹנֵי אֶתְתָּא אֱלֵהּ יִדְהָא לְסַכְתָּא אוֹשִׁיטַת וַיִּמְיָנָא לְאַרְזֻפְתָּא דְנִפְחִין לְמַתְבָּר

ילקוט שמעוני שופטים רמז נו

(מדרש אבכיר) זהו שאמר הכתוב (משלי לא יט) ידיה שלחה בכישור, זו יעל שלא הרגתו בכלי זיין אלא ביתד דכתיב ידה ליתד תשלחנה, ומפני מה לא הרגתו בכלי זיין, לקיים מה שנאמר (דברים כב ה) לא יהיה כלי גבר על אשה.

תולדות אדם ח"ב פ"ב

ספר לי איש אמונים פעם אחת ראה הכנודה אשה ר"ז לקחה חרב צידה לחתוך בה חוט או חבל. ויגבר בה אישה הנדיק ויאמר הרף ידך ממנו ודעי וראי אף שאין אסור גמור הוא כל דמות איסור יש בזה. אלא יעל אשת חבר הקני כתיב (שופטים ה' ק"ז) ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים. וזה לשון ההרגום של יונתן בן עוזיאל. טובתא יעל אחת חבר שלמאה דקיימית מה דכתיב בספר אורייתא דמשה לא סהוי תקון זין דגבר על אשה (ואם פירש של המקרא (דברים כב ה') לא יהי כלי גבר על אשה) אלהי ידה לסיכה אשיעה וימינא למרזפתא דנפחין ע"כ. והענין הוא שההרגום מבאר למה לקחה יתד ולא לקחה חרב מפני שלא רצתה לעבור על הלאו לא יהי כלי גבר וגו'.

פרי צדיק כי תבוא אות יא

עון האמורי עד הנה. והענין שבכל אומה יש ני"ק שהוא מחי' אוחס וכמו שנא' ואתה מחי' את כולם וזה לריך להוליח מהם וכשמוציאין משם כל מיות הקדושה או לאבדים מן העולם. ואי' (סנהד' ל"ו:) מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים ובס' המפתח לר"ג (ברכות כ"ז:) הביא הגי' למדו תורה בירושלים ומאן אינון רע"ק. ובס' ע"מ להרמ"ע מפאנו אי' שרע"ק בא מסיסרא כשנא על יעל אשת חבר הקיני. ואי' מהארי' הק' שמשא רבינו היה שורש תושב"כ ורע"ק הי' שורש תושב"פ. ומטעם זה בא רע"ק מסיסרא ומאשת חבר הקני שבהם הי' ניצולי בחי' תושב"פ שסיסרא הי' הקליפה המקפת לקדושה זו. והקניס אי' (מכילתא יתרו) עלו מעיר החמרים שהניחו דושנה של יריחו ובאו לפני יעבן ללמוד תורה וכו' ויעבן אי' (תמורה ט"ז.) שהוא עתניאל בן קנו שהחזיר מתוך פלפולו הלכות שנשחכחו בימי אבלו של משה. ונקרא יעבן שינן וריבן תורה בישראל והי' הראשון שפתח התושב"פ אחר משה רבינו והקניס הלכו אליו שהם היו ג"כ משורש תושב"פ ולכן נחטו להם דושנה של יריחו.

תורה תמימה דברים כב ביאור אות מ'

והנה מפשטות לשון הדרשה שלא תצא אשה בכלי זיין למלחמה משמע מפורש דרק למלחמה אסורה לצאת בכאלה, והוא הדין בענינים השונים למלחמה, כגון בריב ומצה עם איש וכדומה, ולפי"ז צ"ע במש"כ בס' תולדות אדם [לרי"פ ז"ל מ"מ מווילנא] ח"ב ס"פ ב' שהגרש"ז מוולאזין העיר שיש צד איסור באשה הלוקחת חרב לחתוך חוט או חבל, ויסודו ע"פ התרגי"ד בשופטים ה' [והובא ברש"י בסוגיא כאן] במעשה שלקחה יעל יתד להרוג את סיסרא כתב וז"ל, טובתא יעל איתת חבר דקיימא לא תיהוי תיקון זיין דגבר על איתתא וכו', ור"ל דמפרש למה לקחה יתד ולא חרב מפני לאו זה, ולפי מש"כ אין ראייה מיעל דאותה שעה שעת מלחמה הוי, וגם ענינה עם סיסרא ענין מלחמה הוי, אבל בכעין שצייר לחתוך חוט או חבל לא נראה לי כלל שיהיה צד איסור בזה.

